

Lintuharrastus - ulkoilua ja mielenkiintoisia havaintoja

HANNA PULKKINEN, Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellisen yhdistyksen hallituksen jäsen

Lintuharrastus on mukava tapa ulkoilla ja tutkia luontoa. Oulun seudulla on hyviä lintupaikkoja ja täällä on mahdollisuus nähdä paljon erilaisia lintuja - jopa harvinaisuuksiakin. Lintuharrastus sopii hyvin myös lapsille ja nuorille, kuten seuraavista haastatteluista käy ilmi.

Helmipöllö. Kuva: Aija Lehikoinen

Yksitoistavuotias Kasper vastailee haastattelukysymyksiin näin:

Minkä ikäisenä aloit harrastaa lintuja?

"En tarkalleen muista milloin aloin harrastaa lintuja, mutta ehkä noin neljä-viisivuotiaana."

Miten aloitit lintuharrastuksen?

"No minä en sitäkään tarkalleen muista. Olin silloin niin pieni vielä, mutta ehkä aloin harrastaa lintuja sen jälkeen, kun kävin äidin ja äidin työkaverin kanssa linturetkellä."

Miten opettelit lintujen nimiä ennen kuin opit lukemaan?

"Opin lintujen nimiä äidiltä ja äidin työkaverilta." (Äidin työkaveri muistelee, että Kasper myös kuunteli ja katseli pienenä ahkerasti Suomen linnut -CD:tä.)

Missä näet (tai havaitset muuten) lintuja?

"Yleensä Kuivasjärvellä, ja joskus käyn äidin ja äidin työkaverin kanssa katsomassa syys- tai kevätmuuttoa Limingassa."

Missä olet retkeillyt ja kenen kanssa?

"Olen retkeillyt äidin, isän ja äidin työkaverin kanssa esimerkiksi Kuivasjärvellä, Hailuodossa ja Limingassa."

Mitä lintuharrastusvälineitä sinulla on?

"Minulla on viisi kirjaa, kolme kiikaria ja yksi kaukoputki."

Mistä löydät tietoa linnuista ja lintuharrastuksesta?

"Löydän tietoa kirjoista, lehdistä ja netistä sivulta <http://www.tiira.fi/>."

Mikä linnuissa kiinnostaa?

"Se linnuissa kiinnostaa että niitä on niin monta lajia ja samalla tulee liikuttua ulkona."

Mikä on mielenkiintoisin lintu, minkä olet nähnyt?

"Hienoin ja ehkä harvinaisin lintu, minkä olen Suomessa nähnyt on mandariinisorsa."

Suosittelko lintuharrastusta muille lapsille, miksi?

"Suosittelen lintuharrastusta muille lapsille, koska se on monipuolista."

Mandariinisorsa, kuvattu Oulun keskustassa Laanaojassa.

Kuva: Przemyslaw Orzel Krawinski.

Toisen vuoden biologian opiskelija Aija kertoo lintuharrastuksestaan:

Kuinka kauan olet harrastanut lintuja?

"Vajaat kymmenen vuotta."

Miten aloitit lintuharrastuksen?

"Olin kiinnostunut luonnosta jo aivan pienenä, mutta linnuista kiinnostuin alasteen keskivaiheilla saadessani lahjaksi lintukirjan. Lintutorneilla aloin käydä ollessani noin 12, kun isäni työpaikalla järjestettiin "lintubongauskilpailu". Sieltä saadut hyvät kiikarit ovat minulla vieläkin käytössä. Viime vuoteen asti liikuin enimmäkseen isäni kanssa autoillen, äitini oli myös mukana aika usein."

Miten harrastat lintuja nyt?

"Tänä vuonna olen liikkunut lähinnä itsekseni pyörällä ja retkeilyt paljon aktiivisemmin kuin ennen. Lähimmillä lintupaikoilla olen käynyt usein, sen sijaan aiempina vuosina aika tiheään harrastamani Liminganlahdella ja Hailuodossa vierailu on jäänyt vähälle. Bongauksesta eli siitä, että mennään katsomaan varta vasten jotain ilmoitettua lintuharvinaisuutta, en ole kovin innostunut. Käyn bongaamassa asuinpaikkani lähellä tavattuja harvinaisuuksia aika satunnaisesti silloin kun sattuu huvittamaan. Pisin bongausmatkani taisi ulottua Hailuotoon amerikankurmitsan perässä, eikä minulla ole kiinnostusta lähteä sen kauemmas harvinaisuuksien tähden."

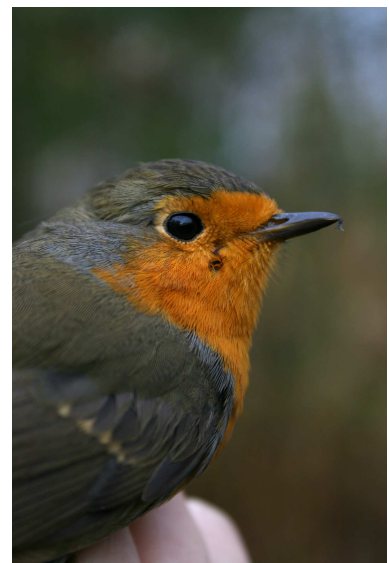
"Viime syksynä pääsin ensi kertaa tutustumaan rengastukseen ja helmikuussa suoritin rengastuksen perustentin. Sain rengastusluvan, mutten ehtinyt vielä tänä vuonna rengastaa omilla renkailla ollenkaan, koska biologian kenttäkurssit veivät sen verran paljon aikaa."

Opiskelet biologiaa. Kertoisitko siitä tarkemmin?

"Tiesin jo yläasteella haluavani opiskella biologiaa, joten lukiossa aineiden valinta ei tuottanut vaikeuksia. Kemiaa olisi tosin ehkä kannattanut käydä enemmänkin kuin se ainokainen pakollinen kurssi, koska solubiologia painottuu hyvin paljon kemiaan. Hyvä matematiikan osaaminen ei olisi myöskään pahitteeksi - taito, jota en ole koskaan jaksanut opetella... Lintuharrastuksesta ei juuri ollut hyötyä yliopiston pääsykokeessa, mutta kysymyksethän ovat joka vuosi uudet ja joukossa on aina välillä kysymyksiä linnuistakin. Kysymyksistä selviää, kunhan painaa kunnolla mieleensä lukion oppimäärän biologiasta. Ylioppilaskirjoituksia ja pääsykokeita varten kannattaa lukea useampaakin kuin yhtä kirjasarjaa."

"Olen opiskellut biologiaa vasta vähän aikaa, joten en osaa vielä sanoa mitään kovin kattavaa. Ensimmäisen talven kurssit painotuivat paljolti genetiikkaan ja solubiologiaan. Talvella pidetyt eläin- ja kasvilajintuntemuskurssit eivät olleet kovin innostavia, koska ne koostuivat suureksi osaksi luokassa kökötämisestä elottomia näytteitä tuijotellen, mutta kenttäkurssit ovat aivan eri maata. Oulun yliopiston kenttäkurssit pidetään enimmäkseen Kuusamossa Oulangan tutkimus- ja kasvikentiksellä pääsimme myös neljäksi päiväksi Hailuotoon. Kenttäkurssit ovat raskaita, mutta toisaalta kurseista kaikkein mielenkiintoisimpia ja hauskipia ja ainakin itse opin niillä tehokkaasti."

"Haluaisin valmistuttuani työskennellä tutkijana, opettajaksi en ole oikeastaan koskaan halunnut."

Punarinna. Kuva: Aija Lehikoinen

Kuulut Pohjois-Pohjanmaan lintutieteelliseen yhdistykseen. Kertoisitko siitä tarkemmin?

"Vuonna 1973 perustettu PPLY on yksi lintujärjestö BirdLife Suomi ry:n paikallisyhdistyksistä. PPLY pyrkii edistämään lintujen suojelua, tutkimusta ja lintuharrastusta. Liityin yhdistykseen, koska halusin päästä tutustumaan muihin lintuharrastajiin."

Kertoisitko havaitsemistasi lajeista?

"Suomessa olen havainnut tähän mennessä 210 lajia, viimeisimpänä pikkusirkku. En osaa sanoa, mikä havainto on ollut minulle mielenkiintoisin - sillä ei välttämättä ole juurikaan tekemistä linnun harvinaisuuden kanssa. Mieleeni ovat jääneet niin Tauvon keväinen jalohaikara tai viime talven nokkavarpus-rengastus kuin takapihalla jälkikasvuun paimentavat leppälinnutkin. Olen yleisesti ottaen kiinnostunut pohjoisesta lajistosta, sekä eläin- että kasvipuolella. Tällä hetkellä mielenkiintoni kohdistuu linnuista ehkä eniten kahlaajiin ja rastaslintuihin. Pitempiäaikaisia suosikkilintujani ovat esimerkiksi merikotka ja punakylkirastas."

Mitä neuvoja antaisit aloittelevalle lintuharrastajalle?

"Lintujen havainnoinnin voi aloittaa vaikka kotipihalta. Alkuun pääsee kiikareilla ja lintukirjalla. Tämän hetken parhaana maastoppaana pidetään Svenssonin, Mullarney'n ja Zetterströmin kirjaa *Lintuopas, Euroopan ja Välimeren alueen linnut*, mutta aloittelevalle

Lasten lintuleirillä toukokuussa 2010.

Kuva: Aija Lehikoinen

harrastajalle käy mainiosti joku kevyempikin opus. Hyvät kiikarit saa jo parillasadalla eurolla. Kaukoputkeen sen sijaan saa laittaa rahaa ainakin tonnin - kovin halvalla ei kaukoputkea kannata ostaa."

"Metsälintujen havainnoinnissa kaukoputkea ei juuri tarvitse, mutta itse Pohjois-Pohjanmaan merenlahdilla lintuharrastukseni aloittaneena kaukoputki kuuluu melko tiiviisti retkivarustukseeni. Retkeily on helpointa aloittaa lintutorneilta, mutta retkeillä voi melkein missä vain. Retkiseuraa ja tietoa hyvistä lintupaikoista saa paikallisyhdistyksistä."

"Virhemäärityksiä ei kannata pelätä, sillä kaikki määrittävät välillä väärin. Sen sijaan kaikkia havaittuja lintuja ei kannata eikä pidä määrittää väkisin, jos havaitut tuntomerkit eivät riitä määrittämiseen. Mielestäni luontoharrastus ruokkii itseään: mitä enemmän tietää, sitä kiinnostavammalta asia tuntuu. Harrastus ei ikinä käy tylsäksi, koska opittavaa on loputtomasti."

Lisätietoa lintuharrastuksesta, Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellisestä yhdistyksestä ja BirdLife Suomesta löytyy sivuilta <http://www.pply.fi/> ja <http://www.birdlife.fi/>.

Varpushaukka. Kuva: Aija Lehikoinen